

Sygn. akt IV KK 300/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga
w sprawie **P.D.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 20 stycznia 2015 r.,

kasacji, wniesionych przez obrońców skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 16 stycznia 2014 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 30 kwietnia 2013 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności wymierzonej P. D. (pkt II ppkt 4) i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K. w postępowaniu odwoławczym,

2. w pozostałym zakresie kasację obrońcy - adw. Ł. C. - oddala jako oczywiście bezzasadną,

3. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego,

4. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. Ł. C. - Kancelaria Adwokacka kwotę 1 180,80 zł (słownie: jeden tysiąc sto osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji oraz udział w rozprawie kasacyjnej, a nadto kwotę 302,56 zł (słownie: trzysta dwa złote pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów przejazdu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z dnia 30 listopada 2013 r., uznał P. D. za winnego następujących czynów:

- I. z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
 - II. z art. 280 § 1 k.k. i art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę na kwotę 10 zł;
 - III. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to wymierzył karę 1 roku pozbawienia wolności;
 - IV. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to wymierzył karę 1 miesiąca pozbawienia wolności;
 - V. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za to wymierzył karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył karę łączną 4 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelację wnieśli m.in. oskarżony P. D. i jego obrońca, podnosząc zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, obrazy przepisów postępowania, obrazy prawa materialnego i rażącej niewspółmierności kary.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 16 stycznia 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do P. D. w ten sposób, że:

- 1) uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności;
- 2) w ramach czynów przypisanych w pkt I i II uznał oskarżonego za winnego jednego przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i art. 158 §1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k., i za ten czyn wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł;
- 3) na podstawie art. 85 §1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczoną karę pozbawienia wolności połączył z karami orzeczonymi w pkt III, IV i V, i wymierzył nową karę łączną w rozmiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację wnieśli obrońcy z urzędu skazanego P. D. Obrońca z urzędu adw. K. S. zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego, mającego bezpośredni wpływ na treść wyroku a mianowicie art. 86 § 1 zd. 1 k.k., poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie zasady wymierzenia kary łącznej w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich *sumy* oraz przekroczenie w wyroku *sumy* kar jednostkowych o 3 miesiące i wymierzenie kary łącznej 4 lat i 6 miesięcy, podczas gdy suma kar jednostkowych wynosiła tylko 4 lata i 3 miesiące. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w części dotyczącej orzeczenia o karze oraz przekazanie sprawy P. D. – w zaskarżonej części – do ponownego rozpoznania sądowi II instancji. Obrońca z urzędu adw. Ł. S. zaskarżył wyrok w całości, zarzucając:

I. rażące naruszenie prawa materialnego,

- art. 86 § 1 k.k. przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie zasady wymierzania kary łącznej w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich *sumy* oraz przekroczenie w wyroku *sumy* kar jednostkowych o 3 miesiące i wymierzenie kary łącznej 4 lat i 6 miesięcy, podczas gdy suma kar jednostkowych wynosiła tylko 4 lata i 3 miesiące;

II. rażąco naruszenie przepisów postępowania:

■ art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k., poprzez odniesienie się do zarzutów zawartych w środku odwoławczym własnym skazanego oraz jego obrońcy w sposób pobieżny i niekompletny, co doprowadziło do nie rozważenia istoty tych zarzutów, pomimo że ich intencja była czytelna i sprowadzała się zasadniczo do zarzucenia sądowi I instancji nie dostrzeżenia istniejących wątpliwości, a w szczególności nie dostrzeżenie przez Sąd Okręgowy i dokonanie błędnej oceny, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy są dowolne, gdyż stoją w rażącej sprzeczności z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w zakresie oceny sprawstwa przestępstwa rozboju, albowiem według wyjaśnień oskarżonego P. D., a także pozostałych oskarżonych, pokrzywdzony J. H. nie posiadał przy sobie żadnych pieniędzy, a użycie przemocy przez skazanego spowodowane było prowokacyjnym zachowaniem pokrzywdzonego, które doprowadziło do bójki,

■ art. 7 k.p.k. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego pod kątem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, rażąco dowolnej ocenie zgromadzonych dowodów, a mianowicie:

1) odmówienie wiarygodności wyjaśnieniom wszystkich oskarżonych, których to wyjaśnienia wskazywały, że P. D. nie mógł popełnić zarzucanego mu przestępstwa rozboju:

2) przyjęcie za wiarygodne zeznań świadka J. H. i części zeznań M. K., w sytuacji, gdy kolejne zeznania wskazanych świadków składane na etapie postępowania przygotowawczego i przed Sądem różniły się istotnie od siebie, za każdym razem świadkowie ci podawali inną liczbę osób biorących udział w tych przestępstwach, przedstawiali różny przebieg zdarzeń, a ich zeznania stały w sprzeczności z innymi obiektywnymi dowodami zgromadzonymi w toku postępowania;

3) wybiórcze, dowolne i ukierunkowane na konkretną tezę potraktowanie przez Sąd zgromadzonych w sprawie dowodów, polegające na daniu przymiotu całkowitej wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonego J. H. w części mówiącej o winie skazanego, bez ich weryfikacji i konfrontacji z zeznaniami innych świadków,

wyjaśnieniami współoskarżonych i skazanego, co skutkowało oparciem ustalonej przez Sąd wersji zdarzeń dotyczących P. D. na zeznaniach, będących w istocie pomówieniami, bez przeprowadzenia ich wystarczającej kontroli, pomimo faktu, iż nie znajdowały one potwierdzenia w całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego,

■ art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nie wzięcie pod uwagę całokształtu okoliczności przemawiających na korzyść skazanego P. D., a rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości wynikających z zeznań świadków J. H. i M. K. i wyjaśnień samego oskarżonego na jego niekorzyść - niezasadne przyjęcie, wobec istotnych wątpliwości i brak możliwości ich wyjaśnienia na drodze swobodnej oceny dowodów, iż skazany dopuścił się przestępstwa rozboju, podczas gdy towarzyszą temu poważne wątpliwości mające swoją podstawę w materiale dowodowym zebranym w toku postępowania.

Z ostrożności procesowej odnośnie czynów z pkt II, III aktu oskarżenia

III. rażące naruszenie przepisów postępowania:

■ art. 4 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k. poprzez oddalenie i uznanie za nieprzydatne przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych zgłoszonych przez skazanego mianowicie dowodu z eksperymentu procesowego i dowodu z opinii lekarza ortopedy powołanych na okoliczność czy oskarżony mając załamano nogę był w stanie dopuścić się czynów opisanych w punktach II i III aktu oskarżenia tj. uszkodzenia samochodu Opel Vectra i spowodowania u M. E. uszkodzeń ciała. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej wniósł o uwzględnienie kasacji z powodu rażącego naruszenia art. 86 § 1 k.k., a w konsekwencji uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu P. D. (pkt II ppkt 4) i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w postępowaniu odwoławczym. Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej poparł powyższe stanowisko.

Sad Najwyższy zważył, co następuje:

Wspólny obu kasacjom zarzut rażącej obrazy art. 86 §1 k.k. jest zasadny w stopniu oczywistym.

W stosunku do P. D., uwzględniając zmiany dokonane przez sąd odwoławczy, orzeczono następujące kary jednostkowe pozbawienia wolności: 2 lata i 6 miesięcy, 1 rok, 1 miesiąc oraz 8 miesięcy. Suma tych kar wynosi zatem 4 lata i 3 miesiące. Wymierzając zatem nową karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze 4 lat i 6 miesięcy, Sąd Okręgowy naruszył art. 86 § 1 k.k., orzekając karę przekraczającą sumę jednostkowych kar o 3 miesiące pozbawienia wolności. Naruszenie prawa materialnego miało rażący charakter i w sposób oczywisty wpłynęło na treść zaskarżonego wyroku.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności wymierzonej P. D. (pkt II ppkt 4) i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd odwoławczy powinien, uwzględniając kierunek zaskarżenia, zachować odpowiednia proporcje przy wymiarze nowej kary łącznej.

Ponieważ w zakresie powstałych zarzutów, kasacja obrońcy adw. Ł. C. okazała się oczywiście bezzasadna, a powody takiego rozstrzygnięcia zostały przedstawione w motywach ustnych po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Najwyższy, brak jest podstaw do ich ponownej prezentacji w uzasadnieniu pisemnym.